

Riyadh Saaliheen

(Những Ngõ Vườn Của Những Người Ngoan Đạo)
Tôn Trọng Điều Bất Khả Xâm Phạm Của Những
Người Muslim, Trình Bày Quyền Của Họ & Lòng
Trắc Ẩn Đối Với Họ

<Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية>

Biên soạn

**Học Giả Chuyên Hadith & Nhà Thông Thái
Abu Zakkariya Yahya bin Sharf Al-Nawawi**

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

شرح رياض الصالحين - باب تعظيم حرمان
المسلمين وبيان حقوقهم الشفقة عليهم ورحمتهم -

« باللغة الفيتنامية »

جمع وترتيب:

للإمام المحدث الفقيه أبي زكريا يحيى بن شرف النووي

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

Chương 27

Tôn Trọng Điều Bất Khả Xâm Phạm Của Những Người Muslim, Trình Bày Quyền Của Họ & Lòng Trắc Ẩn Đối Với Họ

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿وَمَنْ يُعْظَمِ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ﴾ [سورة الحج: 30]

﴿Và ai tôn trọng những giới cấm của Allah thì là điều tốt cho y đối với Thượng Đế của y.﴾ (Chương 22 – Al-Hajj, câu 30).

Tôn trọng những giới cấm của Allah có nghĩa là từ bỏ những gì Ngài ngăn cấm.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿وَمَنْ يُعْظَمِ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ﴾ [سورة الحج: 32]

﴿Và ai tôn vinh các biểu hiệu của Allah thì mới có lòng kính sợ Ngài.﴾ (Chương 22 – Al-Hajj, câu 32).

Các biểu hiệu của Allah ﷻ có nghĩa là các nghi thức của Hajj; nhưng câu Kinh này mang ý nghĩa bao hàm tất cả các biểu hiệu tôn giáo của Ngài. Như vậy, biểu hiệu của Allah chính là tôn giáo của Ngài.

Tôn vinh các biểu hiệu của Allah ﷻ là xem trọng chúng, đặt chúng lên tầm cao bên trên mọi sự việc, thực hiện và chấp hành đúng theo qui định của chúng. Và những ai làm như vậy mới là những người thực sự có lòng kính sợ Allah ﷻ.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿وَأَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ [سورة الحجر: 88]

﴿Và Người (Muhammad) hãy rủ lòng thương đối với những người có đức tin.﴾ (Chương 15 – Al-Hijr, câu 88).

Allah ﷻ ra lệnh bảo Thiên sứ Muhammad ﷺ phải có lòng thương xót đối với những người có đức tin; và mệnh lệnh này không phải dành riêng cho Thiên sứ Muhammad mà là cho tất cả các bề tôi có đức tin nói chung rằng họ phải biết yêu mến và thương xót lẫn nhau.

Allah, Đáng Tội Cao phán:

﴿مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ

جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا﴾ [سورة المائدة: 32]

﴿Ai giết một người không phải là một tên sát nhân hay là một tên phá hoại trên trái đất thì coi như y đã giết toàn bộ nhân loại; và ai cứu sống một sinh mạng thì coi như y đã cứu sống toàn thể nhân loại.﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 32).

Câu Kinh này cho thấy sự nghiêm trọng vô cùng cho tội giết người một cách bất chính và ngược lại cũng

cho thấy rằng ân phước vô cùng to lớn cho việc cứu một mạng người.

Hadith 224: Ông Abu Musa رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا }

“Người có đức tin đối với người có đức tin giống như khối kiến trúc bám chặt vững chắc với nhau.”, Người nói đồng thời đưa các ngón tay đan xen vào nhau. (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith là một hình ảnh thí dụ mang ngụ ý kêu gọi những người có đức tin phải yêu thương, đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau. Có như thế thì cộng đồng Islam mới có thể hùng mạnh và bền vững. Còn nếu như những người có đức tin không biết yêu thương nhau, không biết đùm bọc lấy nhau, gây hận thù và chia rẽ nhau bởi sự mâu thuẫn và bất đồng thì cộng đồng Islam trở nên yếu ớt và suy sụp. Đây cũng là ý nghĩa trong lời phán của Allah ﷻ:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ [سورة

المائدة: 2]

﴿Hãy giúp đỡ nhau trong những điều đạo đức và Taqwa (kính sợ Allah) và chớ tiếp tay nhau làm điều tội lỗi và gây hận thù.﴾ (Chương 5 – Al-Ma-idah, câu 2).

- Hadith như muốn nhắc nhở các tín đồ rằng mỗi tín đồ, từng cá nhân không thể sống và hoạt động đơn lẻ dù là phương diện đời sống hay phương diện tôn giáo, mà cần phải có tập thể.

Hadith 225: Ông Abu Musa رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{مَنْ مَرَّ فِي شَيْءٍ مِنْ مَسَاجِدِنَا أَوْ أَسْوَاقِنَا وَمَعَهُ نَبَلٌ فَلْيُمْسِكْ أَوْ لِيَقْبِضْ عَلَى نِصَالِهَا بِكَفَّةٍ أَنْ يُصِيبَ أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ مِنْهَا بِشَيْءٍ} متفق عليه.

“Ai đi ngang qua các Masjid hoặc các chợ của chúng ta mà trên người y có mang theo mũi tên thì y hãy giữ chặt nó lại hoặc y hãy dùng tay chụp lấy đầu mũi tên vì sợ rằng mũi tên đó sẽ gây rủi ro cho những người Muslim.” (*Albukhari, Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho thấy tấm lòng nhân từ và thương xót của Thiên sứ Muhammad đối với các tín đồ của Người, Người luôn quan tâm đến chuyện an nguy của họ dù đối với một sự việc nhỏ nhặt như thế nào.

- Hadith dạy các tín đồ cách mang vũ khí trên người: người mang vũ khí hay vận chuyển nó phải luôn quan tâm đến sự an toàn của những người xung quanh, không được lơ là và bất cẩn.

- Hadith muốn nhắc nhở các tín đồ không được mang vũ khí theo người khi không cần vào những nơi công cộng.

Hadith 226: Ông Annu'man bin Basheer رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرَ الْجَسَدِ بِالسَّهْرِ وَالْحُمَى} متفق عليه.

“Hình ảnh tình cảm yêu quý và thương xót lẫn nhau của những người có đức tin giống như hình ảnh của cơ thể khi có bộ phận nào đó bị đau thì toàn cơ thể sẽ bị sốt.” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith chỉ ra ý nghĩa của tình yêu và thương xót lẫn nhau của những người có đức tin. Đã là tập thể, là cộng đồng thì phải có sự yêu thương và giúp đỡ lẫn nhau, phải chia sẻ với nhau chuyện buồn vui, chú không dừng dưng và làm ngơ khi có một cá thể nào đó gặp phải chuyện buồn và khó khăn. Tinh thần và đạo đức của Islam chính là “Một con ngựa đau, cả tàu bỏ cỏ”. Cùng với ý nghĩa này, trong một lời dẫn khác do Muslim ghi lại qua lời thuật của ông Annu'man رضي الله عنه rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{الْمُؤْمِنُ كَرَجُلٍ وَاحِدٍ إِذَا اشْتَكَى عَيْنُهُ اشْتَكَى كُلُّهُ، وَإِذَا اشْتَكَى رَأْسَهُ اشْتَكَى كُلُّهُ.}

“Người có đức tin giống như cở thể của một người, khi mắt y bị đau hoặc đầu y bị đau thì toàn người y cùng đau”.

Hadith 227: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại: Thiên sứ của Allah ﷺ hôn Al-Hasan con trai của ông (tức cháu ngoại của Người), lúc đó có mặt ông Al-Aqra' bin Habis. Ông Al-Aqra' nói: Quả thật, tôi có tới mười đứa con trai nhưng tôi chẳng hôn đứa nào trong bọn chúng cả. Thế là Thiên sứ của Allah ﷺ nhìn ông và nói:

{مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ} متفق عليه.

“Ai không có lòng thương sẽ không được thương”
(Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho thấy hôn là một trong những cách thể hiện tình yêu thương; và chúng ta hãy hôn con cái của mình bởi đó là tình thương rất tự nhiên mà Allah ﷻ đã ban cho người.

- Thiên sứ của Allah ﷺ nói “Ai không có lòng thương sẽ không được thương” có nghĩa ai không biết thương người khác dù dưới hình thức nào thì sẽ không được Đấng Arrahman thương xót trở lại. Và khi Ngài thương xót thì Ngài sẽ ban cho công đức và phước lành như Ngài phán:

{هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَانُ} [سورة الرحمن: 60]

«**Há phần thưởng dành cho cái tốt không phải là cái tốt ư ?**» (Chương 55 – Arrahman, câu 60).

Hadith 228: Bà A'ishah رضي الله عنها thuật lại: Một nhóm người từ cư dân sa mạc đến gặp Thiên sứ của Allah và nói: Các người hôn các trẻ của các người sao?. Thiên sứ của Allah ﷺ nói: “**Đúng vậy**”. Họ nói: Thề bởi Allah, chúng tôi không hôn chúng bao giờ. Thế là Thiên sứ của Allah nói:

{أَوْأَمْلِكُ إِنْ كَانَ اللَّهُ نَزَعَ مِنْكُمْ الرَّحْمَةَ { متفق عليه.

“**Ta bắt lực nếu Allah đã lấy khỏi các người lòng nhân từ và tình yêu thương.**” (*Albukhari, Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho chúng ta biết rằng lòng nhân từ và tình yêu thương có trong trái tim con người là do Allah ﷻ ban cho. Cho nên, là con người thì phải có lòng trắc ẩn, phải có tình yêu thương dành cho nhau, đặc biệt là đối với con cái, gia đình và người thân. Và đó chính là bản chất nhân từ của những con người có đức tin, những người bẻ tội đích thực của Allah ﷻ. Cầu xin Allah ﷻ làm cho trái tim và tâm lòng của chúng ta luôn chứa đầy tình thương và sự nhân từ.

Hadith 229: Ông Jabir bin Abdullah رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ لَا يَرْحَمُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ { متفق عليه.

“Ai không thương người Allah, Đấng Tối Cao sẽ không thương y.” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết rằng lòng nhân từ và thương xót phải dành cho tất cả tạo vật của Ngài, người tín đồ Muslim không những được yêu cầu phải có lòng thương người mà còn phải lòng thương xót ngay cả đối với loài vật.

- Hadith nhắc nhở các tín đồ rằng nếu muốn được Allah thương xót thì phải có lòng thương xót mọi người và ngay cả đối với loài vật.

Hadith 230: Ôn Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ بِالنَّاسِ فَلْيُحَفِّفْ فَإِنَّ فِيهِمُ السَّقِيمَ وَالضَّعِيفَ
وَالكَبِيرَ فَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ لِنَفْسِهِ فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ } متفق عليه.

“Khi ai đó trong các người làm Imam cho mọi người thì y hãy thực hiện ngắn thôi bởi quả thật trong số họ có người bệnh, người già yếu, nhưng nếu ai đó trong các người dâng lễ nguyện Salah một mình thì hãy thực hiện lâu tùy thích.” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith bảo người Imam nên đọc đừng quá dài trong lễ nguyện Salah cũng như đừng Tasbeeh quá lâu trong Ruku'a cũng như trong Sujud bởi lẽ những người lễ nguyện theo sau có nhiều thành phần sẽ gặp phải khó

khăn nếu lễ nguyện Salah dài như trẻ con, người lớn tuổi già yếu.

- Hadith cho thấy Islam là một tôn giáo không gây khó khăn, luôn quan tâm đến hoàn cảnh và tình huống của các tín đồ.

Hadith 231: Bà A'ishah رضي الله عنها thuật lại: “Nếu Thiên sứ của Allah ﷺ bỏ một việc làm nào đó mà Người yêu thích thì chỉ vì Người sợ dân chúng sẽ làm theo để rồi nó trở thành nghĩa vụ bắt buộc đối với họ.” (Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho thấy rằng Thiên sứ của Allah ﷺ luôn muốn sự dễ dàng và nhẹ nhàng cho các cộng đồng tín đồ của Người, Người luôn sợ gây gánh nặng cho họ để rồi họ không thể vượt qua được.

Hadith 232: Bà A'ishah رضي الله عنها thuật lại: Thiên sứ của Allah ﷺ cấm nhịn chay thường xuyên và liên tiếp là vì thương cho họ. Nhưng họ nói: Chẳng phải Người cũng thường xuyên và liên tục nhịn chay đó sao? Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{إِنِّي لَسْتُ كَهَيْئَتِكُمْ، إِنِّي يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِي} متفق عليه.

“Quả thật, Ta không giống như các ngươi, quả thật Ta được Thượng Đế của Ta cho ăn và cho uống.” (Albukhari, Muslim).

Ý Thiên sứ ﷺ muốn nói rằng cơ thể của Người được Allah ﷻ cho khỏe hơn những người khác, và sức chịu đựng của Người cũng vượt trội hơn.

* Bài học từ Hadith:

- Việc cấm nhịn chay thường xuyên và liên tục mang ý nghĩa rằng sợ người tín đồ trở nên yếu sức và cảm thấy chán nản rồi bỏ bê cả những hình thức thờ phượng khác.

- Việc nhịn chay liên tục là một việc làm chỉ dành riêng cho Thiên sứ của Allah ﷻ.

Hadith 233: Ông Abu Qata-dah Al-Harith ﷺ bin Rib'i thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷻ nói:

{إِنِّي لَأَقُومُ إِلَى الصَّلَاةِ وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أُطَوَّلَ فِيهَا، فَاسْمَعُ بُكَاءَ الصَّبِيِّ، فَاتَّجَوَّزُ فِي صَلَاتِي كَرَاهِيَةً أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّهِ} رواه البخاري.

“Quả thật, Ta đứng tiến hành lễ nguyện Salah và Ta muốn kéo dài lễ nguyện nhưng Ta nghe thấy tiếng khóc của trẻ con nên Ta thực hiện sớm hơn dự tính vì Ta ghét gây khó khăn cho mẹ của đứa trẻ.”
(Albukhari).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho thấy Thiên sứ của Allah ﷻ luôn quan tâm và nghĩ tới người khác.

Hadith 234: Ông Jundub bin Abdullah رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ مَنْ صَلَّى صَلَاةَ الصُّبْحِ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ فَلَا يَطْلُبَنَّكَ اللَّهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبُهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ يُدْرِكُهُ ثُمَّ يَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ } وراه مسلم.

“Ai dâng lễ nguyện Salah Fajar tập thể thì y là người nằm trong hiệp ước bảo vệ của Allah, bởi thế, các người không được gây hại đến những người nằm trong hiệp ước bảo vệ của Allah vì quả thật ai gây hại một điều gì đó cho người nằm trong hiệp ước bảo vệ của Ngài và y đã hành động thì vào Ngày Sau Allah sẽ lật úp mặt của y vào trong lửa của Hỏa Ngục.”

* Bài học từ Hadith:

- Hadith khẳng định ân phúc của lễ nguyện Salah Fajar và cho thấy lễ nguyện Salah Fajar tập thể là biểu hiện đức tin Iman mạnh mẽ của một người.

- Hadith cảnh báo người tín đồ Muslim không được phép gây hại đến người Muslim, đặc biệt là đối với những người duy trì lễ nguyện Salah Fajar cùng với tập thể. Bởi lễ những người duy trì lễ nguyện Salah Fajar tập thể là những người nằm trong hiệp ước bảo vệ Allah, cho nên ai gây hại họ có nghĩa là đang chống lại hiệp ước của Ngài, và kết quả cho hành động đó là bị Ngài lật úp mặt vào trong lửa của Hỏa Ngục.

Hadith 235: Ông Ibnu Umar رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah nói:

{المُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ، وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ} متفق عليه.

“Người Muslim là anh em của người Muslim, người này không được bắt công hay bỏ mặc người kia. Ai luôn giúp đỡ người anh em của y khi có việc cần thì Allah luôn phù hộ y khi y có việc cần, ai giải nạn cho người Muslim thì Allah sẽ giải nạn cho y ở Ngày Phục Sinh, và ai che đậy điều xấu hổ của người Muslim thì Allah sẽ che đậy tội lỗi của y ở Ngày Phục Sinh.”
(*Albukhari, Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith kêu gọi các tín đồ Muslim yêu thương và đùm bọc lẫn nhau.
- Hadith cho biết rằng người luôn giúp đỡ người anh em Muslim của mình sẽ luôn được Allah ﷻ phù hộ và che chở ở đời này và cả Đời Sau.
- Hadith kêu gọi người tín đồ che đậy danh dự cho người anh em Muslim của mình.
- Hadith cấm các tín đồ Muslim gây hại và đối xử bất công với nhau và cũng không được bỏ mặc nhau.

Hadith 236: Ông Abu Huroiroh ﷺ thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{المُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ عِرْضُهُ وَمَالُهُ وَدَمُهُ التَّقْوَى هَا هُنَا بِحَسْبِ امْرِيٍّ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْتَقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ} رواه الترمذي وقال حديث حسن.

“Người Muslim là anh em của người Muslim, người này không được lừa gạt, dối trá và bỏ mặc người kia; mỗi tín đồ Muslim đều bất khả xâm phạm về danh dự, tài sản và tính mạng, lòng kính sợ và ngoan đạo là ở đây (người đưa tay chỉ vào trái tim); là một người được coi là kẻ xấu khi y coi khinh người anh em Muslim của mình.” (Tirmizdi ghi lại và ông nói Hadith tốt).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith ngoài việc kêu gọi các tín đồ Muslim phải trung thực và chân thành, đoàn kết và hỗ trợ lẫn nhau.

- Hadith là bằng chứng cấm xâm phạm tính mạng, tài sản và danh dự của người Muslim.

- Hadith nghiêm cấm người tín đồ xem thường người khác và đó là một hành vi tội lỗi như Thiên sứ của Allah ﷺ đã nói trong một Hadith khác:

{لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبَرٍ} رواه مسلم.

“Sẽ không vào Thiên Đàng đối với ai mà trong tim của y tồn tại sự tự cao tự đại dù chỉ nhỏ bằng hạt nguyên tử.” (Muslim).

Hadith 237: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{لَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَنَاجَشُوا وَلَا تَبَاعَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا. الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُخْذَلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ. التَّقْوَى هَا هُنَا}. وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ {بِحَسْبِ أَمْرِي مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ} رواه مسلم.

“Các người chớ ganh tị nhau, chớ thăm dò lẫn nhau, chớ thù ghét nhau, và chớ quay lưng với nhau; các người chớ phá nhau trong mua bán, các người hãy là những người bề tôi của Allah trong tình huynh đệ. Người Muslim là anh em của người Muslim, người này không được bất công, khinh miệt và bỏ mặc người kia. Lòng kính sợ là ở đây – Người đưa tay chỉ vào lòng ngực ba lần -, là một người được coi là kẻ xấu khi y coi khinh người anh em Muslim của mình, mỗi tín đồ Muslim đều bất khả xâm phạm về danh dự, tài sản và tính mạng.” (*Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cấm ganh ghét và đố kỵ
- Hadith cấm sự gian dối và lừa bịp.
- Đây là bằng chứng cấm những người Muslim quay lưng (không nói chuyện, cắt đứt quan hệ) hơn ba ngày.

- Hadith cấm buôn bán phá nhau.

Hadith 238: Ông Anas bin Malik رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ } متفق عليه.

“Không ai trong các người hoàn thiện đức tin của mình cho tới khi nào y biết yêu thương người anh em của y giống như y yêu thương chính bản thân mình.”
(Albukhari, Muslim).

* Bài học từ Hadith:

- Một trong những điều hoàn thiện đức tin Iman của một người là y phải có tình yêu thương đối với người anh em đồng đạo.

- Hadith kêu gọi người tín đồ đến với tính khiêm nhường và tinh thần đoàn kết.

Hadith 239: Ông Anas bin Malik رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{ انصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا }

“Hãy giúp đỡ người anh em của người dù y là kẻ đối xử bất công hay bị đối xử bất công”.

Một người đàn ông nói: Thưa Thiên sứ của Allah, tôi sẽ giúp đỡ y nếu y là người bị đối xử bất công, nhưng khi y là kẻ đối xử bất công thì tôi giúp y như thế nào?

Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{تَحْجُزُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ، فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ} رواه البخاري.

“Ngăn cản y khỏi việc làm bất công, bởi quả thật đó là sự giúp đỡ dành cho y.” (Albukhari).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho thấy rằng việc ngăn cản điều xấu và lôi kéo nó đến điều tốt là một hành động tốt.

Hadith 240: Ông Abu Huroiroh رضي الله عنه thuật lại rằng Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

{حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ} متفق عليه.

“Nghĩa vụ của người Muslim đối với người Muslim có năm: đáp lời chào Salam, viếng thăm người bệnh, đưa tiễn người chết đến mộ, đáp lời mời, và nói ‘Yarhamukollo-h’ khi nghe người hắt hơi nói ‘Alhamdulillah’.” (Albukhari).

Còn trong lời dẫn của Muslim:

{حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ إِذَا لَقِيْتَهُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُ وَإِذَا اسْتَنْصَحَكَ فَانصَحْ لَهُ وَإِذَا عَطَسَ فَحَمِدِ اللَّهَ فَسَمِّتْهُ وَإِذَا مَرِضَ فَعُدَّهُ وَإِذَا مَاتَ فَاتَّبِعْهُ}

“Nghĩa vụ của người Muslim đối với người Muslim có sáu điều: khi gặp thì chào Salam, khi được mời thì đáp lại, khi cần khuyên thì hãy khuyên răn, khi nghe người hắt hơi nói Alhadulillah thì hãy nói

‘Yarhamukollo-h’, khi người Muslim bệnh thì hãy viếng thăm và khi người Muslim chết thì hãy tiễn đưa y đến mộ”.

* Bài học từ Hadith:

- Đáp lại lời Salam là Fardu Ain nếu người được chào Salam là một mình và là Fardu Kifa-yah nếu người được chào Salam là tập thể.

- Việc viếng thăm người bệnh là điều Sunnah nhưng có thể sẽ trở thành điều bắt buộc nếu người bệnh là người bà con ruột thịt hoặc hàng xóm láng giềng.

- Tiễn đưa người chết bao gồm việc chuẩn bị tắm liệm, lễ nguyện Salah và khiêng người chết đến mộ; đây là điều Fardu Kifa-yah.

- Đáp lại lời mời đến với tiệc cưới là bắt buộc còn đối với các tiệc mừng khác thì Sunnah Muakkadah.

- Nói Yarhamukallah khi nghe người hát hơi nói Alhamdulillah, một số học giả cho rằng đó là nghĩa vụ bắt buộc, một số thì cho đó là Fardu Kifa-yah và một số khác thì bảo đó chỉ là khuyến khích.

- Tôn giáo là sự khuyên răn khi được yêu cầu.

- Islam ca ngợi tinh thần huynh đệ và yêu thương giữa những người Muslim.

Hadith 241: Ông Abu Uma-rah Al-Bara’ bin A’zib thuật lại rằng Thiên sứ của Allah bảo chúng tôi thực hiện bảy điều và cấm chúng tôi bảy điều. Người bảo chúng tôi viếng thăm người bệnh, đưa tiễn người chết,

nói Yarhamukallah khi nghe người hắt hơi nói Alhamdulillah, thực hiện theo lời yêu cầu khi được thề, giúp đỡ người bị đối xử bất công, đáp lại lời mời, chào Salam; Người cấm chúng tôi đeo nhẫn vàng, cấm uống từ vật dụng bằng bạc, cấm dùng lụa làm tấm trải để ngồi trên vật cứng, cấm dùng lụa pha, cấm mặc các loại lụa. (*Albukhari, Muslim*).

* Bài học từ Hadith:

- Hadith cho biết rằng việc giúp đỡ người bị đối xử bất công là việc làm bắt buộc tùy thuộc vào khả năng dù đó là người Muslim hay là người Kafir.

- Một trong các đức tính tốt của Islam là thực hiện theo người yêu cầu có sự thề thốt, nhưng chỉ đối các sự việc Halal còn những sự việc Haram thì không được phép làm.

- Hadith là bằng chứng cấm tín đồ nam giới đeo trang sức bằng vàng và cấm mặc quần áo bằng tơ lụa các loại.

- Hadith cấm dùng các vật dụng bằng vàng và bạc trong ăn uống và nấu nướng.

